

Nr 650

Av herr **Elmstedt m. fl.**, om förbättrade studiemöjligheter för värnpliktiga.

(Lika lydande med motion nr 559 i Första kammaren)

Många av dem som gör sin första värnpliktstjänstgöring är i stort behov av att möjligheter beredes till studier på fritid. Det kan gälla universitetsstudier som är tvingade till att komplettera sina studieresultat för att efter värnplikten få fortsätta sina studier och erhålla studiemedel. Det kan också gälla sådana som påbörjat fritidsstudier — exempelvis per korrespondens — före värnpliktstjänstgöringen och som vill fullfölja dem. Det kan slutligen också gälla värnpliktiga som vill utnyttja fritiden på ett meningsfullt sätt genom att bedriva studier av olika slag. Med hänsyn härtill är det därför angeläget att de värnpliktiga ges sådana ekonomiska förmåner att fritidsstudier möjliggöres och att i övrigt sådana anordningar vidtas att studierna och provavläggandet underlättas. Det är likaså angeläget att alla värnpliktiga oavsett tjänstgöringsort kan beredas samma förmåner.

Enligt nu gällande bestämmelser kan värnpliktigt, som under tjänstgöringstiden bedriver studier vid universitet, erhålla s. k. reducerade studiemedel. Dessa kan utgå med 700—1 200 kr. per termin. Den studerande skall då läsa in ett halvt betyg per termin. I praktiken innebär denna bestämmelse att de värnpliktiga som förläggs till universitetsorter kommer i en förmånligare situation än övriga. Reducerade studiemedel kan nämligen inte utgå till dem som bedriver akademiska studier i kurser anordnade av de frivilliga studieförbunden. Dessa studerande kan maximalt erhålla 300 kr. i stipendium. Samma stipendium kan utgå till sådana värnpliktiga som bedriver högre studier per korrespondens. I de två sistnämnda fallen måste den värnpliktige själv betala kursavgiften. Det bidrag som utgår räcker ofta inte till att täcka denna.

Till andra korrespondenskurser kan bidrag utgå med tre fjärdedelar av kurskostnaden men högst 75 kr. Värnpliktigt har möjlighet att erhålla bidrag till högst tre kurser under sin tjänstgöringsperiod.

Med hänsyn till den betydelse det har för både samhället och den enskilde att värnpliktiga ges möjligheter till fritidsstudier är det angeläget att de inte tvingas avstå från studier av ekonomiska skäl. I första hand bör därför bidragen till korrespondensstudier ökas så att de täcker kurskostnaderna. Bidragen bör också kunna utgå till kurser anordnade av de frivilliga

studieförbunden. För att ge de värnpliktiga vid alla förband möjlighet till universitetsstudier under deras tjänstgöring borde ett samarbete etableras mellan universiteten och de olika förbanden. Om ett visst antal värnpliktiga anmäler sig till ett ämne, skulle universitetet ges möjlighet att bedriva akademisk undervisning på kvällstid. De studerande skulle ges möjlighet till reducerade studiemedel.

I de fall då det inte finns möjlighet att anordna sådan undervisning vid ett förband bör sådana stipendier ges att de värnpliktiga kostnadsfritt kan delta i av studieförbunden anordnad undervisning eller bedriva studier per korrespondens.

Det är likaledes angeläget att de värnpliktiga studerandena kan ges viss möjlighet till intensivläsning inför ett prov och att de inte kan vägras permission för att delta i prov.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag i fråga om värnpliktigas studiemöjligheter, innebärande

1. att kurskostnader vid korrespondensstudier och studier anordnade av de fria studieförbunden täcks genom statsbidrag;

2. att samarbete kommer till stånd mellan universiteten och de olika militära förbanden och att universiteten ges möjligheter att bedriva undervisning på kvällstid vid förbanden; samt

3. att åtgärder i övrigt vidtages för underlättande av studier och avläggande av prov.

Stockholm den 28 januari 1970

Claes Elmstedt (cp)

Gunnel Jonäng (cp)

Stig Josefson (cp)

i Arrie
